

Evoluon als Ontmoetingscentrum voor Brainport

Door Jules Ruis

Voorzitter van de Stichting Vrienden van het Evoluon

In 1966 was het 75 jaar geleden dat in Eindhoven een kleine nieuwe onderneming werd opgericht die later zou uitgroeien tot een industrieel wereldconcern: de N.V. Philips Gloeilampenfabrieken. Ter gelegenheid van dit 15^e lustrum in 1966 besloot de leiding van deze onderneming de stad Eindhoven te verrijken met een blijvend monument, het Evoluon. Het gebouw, ontworpen door de architecten Kalff en De Bever, benadrukte door zijn futuristische vormgeving en zijn originele constructie de onstuitbare dynamiek van die tijd en gaf uitdrukking aan de verbeeldingskracht en de technische mogelijkheden van de moderne mens.

Het gebouw kent geen muren die vertikaal van de grond zijn opgetrokken om in een dak te eindigen. Het is veeleer een vrije vorm, boven het terrein geplaatst, in de ruimte; een vorm die als het ware moeiteloos gedragen wordt door een kring van V-vormige kolommen, zich spiegelend in de ronde vijver van het park en een markant silhouet in het Eindhovense stadsbeeld.

Maar het Evoluon was niet slechts een gebouw. Het was eerst en vooral een levende tentoonstelling die gewijd was aan de mens, aan onze samenleving. De wereld waarin wij leven is voortdurend in verandering. En deze ontwikkeling, deze evolutie waarin de wetenschap en de techniek een belangrijke rol spelen, was het centrale thema van het Evoluon. Onder de weidse koepel die een oppervlakte van een halve hectare overspant, bevindt zich een immense ruimte. Op de drie brede ringvormige galarijen bevond zich een boeiende opstelling van werkende toestellen, machines en modellen, door woord en beeld, door vorm, kleur en beweging werd hier het verhaal verteld van de mens die zelf zijn wereld verandert doordat hij zelf steeds meer gebruik maakt van de vruchten van wetenschap en techniek, ook in het gewone dagelijkse leven.

Hoewel het Evoluon al in 1988 zijn poorten definitief heeft gesloten, is zijn oorspronkelijke inhoudelijke opzet nog altijd hoogst actueel, mogelijk zelfs meer dan we bij de start van het Evoluon konden vermoeden. De Stichting Vrienden van het Evoluon wil het gedachtegoed van Frits Philips sr. graag behouden, op de eerste plaats als rijksmonument, maar bovenal ook als plaats van rust en reflectie op onze haastige maatschappij.

Wetenschap en technologie ontwikkelen zich razendsnel, maar de natuurkundige basisbeginselen zijn nog steeds gelijk. Wel vraagt de moderne tijd meer inzicht in de samenhang der wetenschappen

en zijn de toepassingen bijna altijd een integratie van meerdere technologieën. Wat in de 20^e eeuw een onderneming nog in zijn eentje tot stand kon brengen is in de 21^e eeuw een samenspel van een gehele regio geworden. Het gebied beneden de grote rivieren en boven de Belgische taalgrens is hiervan een voorbeeld. Deze regio noemen we op de dag van vandaag de Brainport-regio met als wereldwijde kracht de informele samenwerking tussen kenniswerkers en vakmensen, de werelden van het hoofd en de handen, waar wordt gewerkt met hart en ziel aan een toekomst voor onze kinderen en kleinkinderen. Alleen door intensieve samenwerking van kennisinstellingen, overheid en bedrijfsleven kan deze regio machines maken als de wafersteppers van ASML, de MRI-scanners van Philips Healthcare en de vrachtwagens van Daftrucks. Bij de dode technologie voegt zich weldra de technologie van de levende materie. In het boek van Rutger van Santen, Djan Khoe en Bram Vermeer met als titel '2030 Technology that will change the world' wordt op heldere wijze de wereld van de Complexiteit geschilderd.

We hebben tot op heden te weinig geleerd van de boodschappen die in het oude Evoluon aan ons werden verteld. We zullen ons daarom opnieuw de vraag moeten stellen hoe we met elkaar op deze aarde zullen samenleven. De Millennium Doelstellingen van de Verenigde Naties zijn van vitale betekenis voor het overleven van onze aarde.

Met bovenstaande is de basisinrichting uiteengezet voor een revival van het Evoluon, niet alleen als een technologiemuseum, maar als een ontmoetingscentrum voor maatschappelijk, wetenschappelijk en technologisch debat. Ook exposities van Brainport-producten en het tonen en ervaren van achterliggende kennis en kunde worden daar gepresenteerd. Naast het doel van ontmoetingscentrum beoogt de stichting het beeld van het Evoluon als Experience Centre te realiseren.

Samenvattend streven de Vrienden van het Evoluon naar een Integratie van Science, Technology, Art and Design. Het is deze STAD-gedachte die nieuw leven wordt ingeblazen in de geest zoals Frits Philips sr. het in 1966 had bedoeld; het Evoluon als icoon voor de Brainport-regio en een ontmoetingsplek van internationale allure.